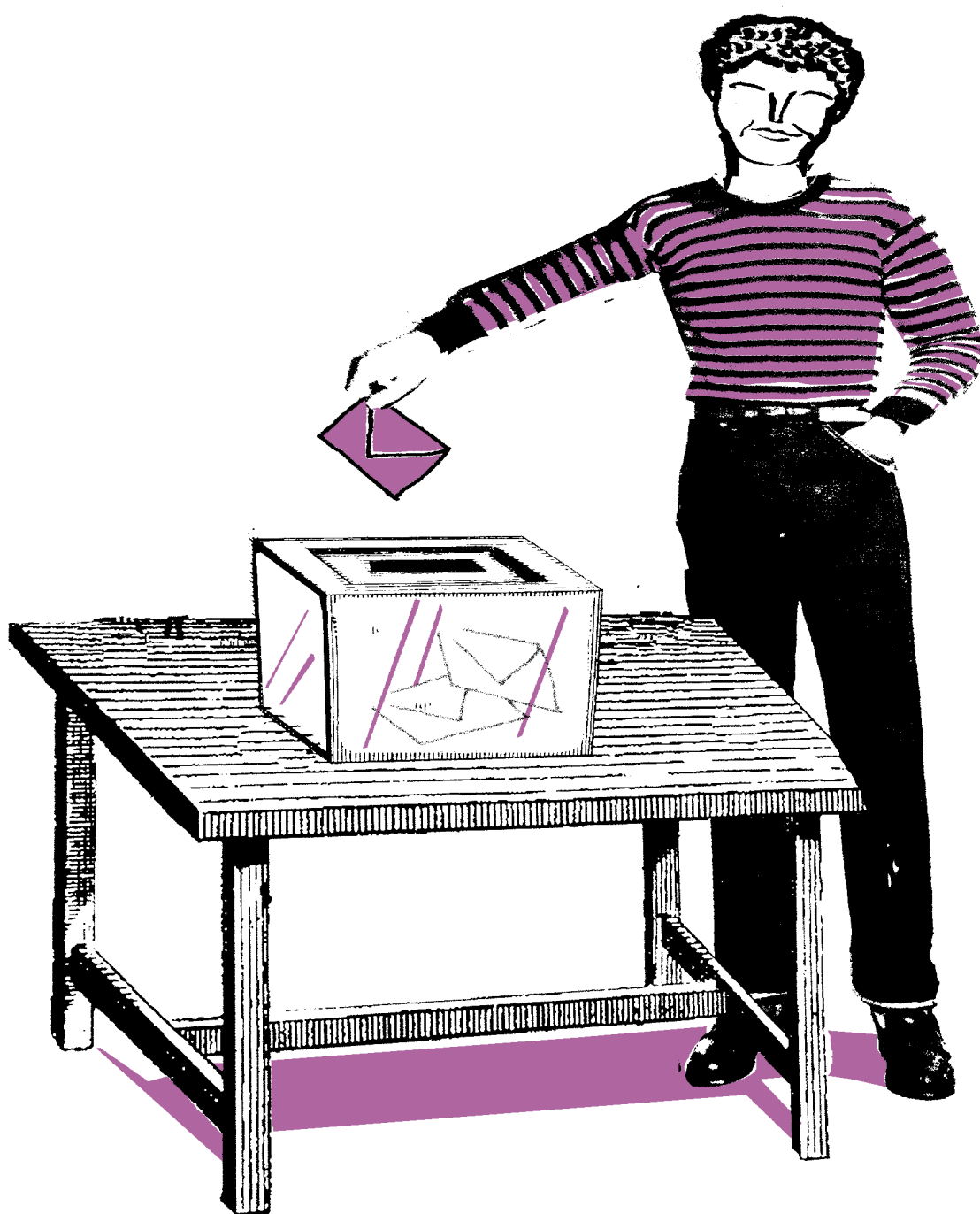

DE QUÈ SERVEIX

LA PARTICIPACIÓ DE L'ALUMNAT

En el debat sobre la qualitat de l'ensenyament, hi ha sovint un punt dedicat a la participació de l'alumnat. Normalment, la conclusió és que aquesta és insuficient. Que hi ha alguna cosa que no acaba de funcionar. Es poden buscar culpables: els reglaments, els procediments, les estructures, el professorat, les famílies; hi ha qui fins i tot culpa l'alumnat.

Probablement, partim d'un error de base que pressuposa que naixem ensenyats i que la participació és una cosa tan natural i intrínseca a l'ésser humà com menjar, tapar-te quan tens fred, riure... Doncs així no anem bé. Resulta que a participar s'hi aprèn. Fins i tot podríem dir que a participar s'hi aprèn participant ("se hace camino al andar"). Però que, en qualsevol cas, en aquest aprenentatge es produeixen errors, desencisos, èxits, frustracions, alts i baixos, il·lusions, més errors...

Camp complicat, aquest de l'adolescència, eh? Hi ha algú en aquesta societat que se'n surti, amb els i les adolescents? A part de les marques comercials, em sembla que ningú. Per què deu ser, això? Potser perquè aquestes coneixen millor que ningú com són els i les adolescents, quines motivacions tenen, què els interessa de veritat, què pot fer que es moguin. A veure si ara els únics que es prenen seriosament l'adolescència són les empreses! Valga'm Rosa Sensat! I els altres, què estem fent? Doncs, probablement, projectant en la gent més jove un model de persona adulta que ni els interessa, ni falta que els fa. Per cert, val la pena participar?

PARTICIPAR-HI?

ALS CONSELLS ESCOLARS

Quan un incaut es presenta a les eleccions, té el suport d'algú? De qui? De la seva família? Ho dubto. Del professorat? Ho dubto. Dels seus companys i companyes? Ni pensar-hi. Així doncs, a Barcelona tenim tot de personetes que entren a una habitació plena d'adults, a les vuit del vespre, per discutir sobre el sexe dels àngels. Per cert, com és que els monitors i monitores de menjador no tenen representant al Consell Escolar? Un col·lectiu desaprofitat. En qualsevol cas, esperar que gent de setze anys (o de tretze!) tingui una consciència social, i que sàpiga defensar-la, i que tingui iniciativa, i que tingui el suport de més gent de setze anys... és demanar molt, no? Cal tota una cultura al voltant de la participació als instituts que de moment no tenim, i un bagatge d'aquest tipus triga molts anys a generar-se.

La democratització d'una escola passa per la democratització de la societat, i la democratització de la societat passa per la democratització de l'escola. I això complica molt les coses. Per què no fem escoles-bombolla i engeguem la realitat social a pastar fang? Tot seria més fàcil, no? Però és que resulta que ara s'insisteix en tot això del Projecte Educatiu de Ciutat (PEC, per als amics) que parla de l'escola-comunitat i que insisteix que l'escola no és l'únic agent educatiu, i que ha d'establir complicitat amb els altres agents educatius de la ciutat, i, és clar, podem caure en l'error d'anar a buscar els altres agents fora de l'institut; però, i si els tinguéssim dins? Potser el PEC no ho ha previst? Els acusem de competència deslleial i intrusisme o ens posem d'acord generant complicitats? Probablement, les associacions d'estudiants són els agents educatius més propers i també més desconeguts que hi ha als instituts.

Ep, que ens descuidem de parlar de la participació a les eleccions als consells escolars! Diagnòstic? Ningú s'explica massa bé com és que els i les joves hi participen en un 60% (més que els adults a les municipals, generals, euro-

pees, o autonòmiques). Perquè, és clar, no és pas perquè els ho diuen els pares (4% de participació als consells escolars), o per les campanyes (que poden mobilitzar un percentatge, però no a tothom). A veure si és que el professorat no ho fa tan malament i motiva els estudiants? O és perquè per primera vegada aquesta gent poden complir el ritual del vot? Esperem que no sigui pel darrer motiu.

«Cal tota una cultura al voltant de la participació als instituts que de moment no tenim, i un bagatge d'aquest tipus triga molts anys a generar-se.»

Sobre el tema del professorat i les eleccions, cada any des del Consell de la Joventut de Barcelona, conjuntament amb el Consell Escolar Municipal, l'Institut d'Educació, el CISEC i la Regidoria de Joventut, fem una campanya per promoure la participació dels i les estudiants. Entre els materials que editem, sempre hi ha una guia del candidat/a, i el comentari típic i tòpic és: "hauríem de fer una guia del professorat". I és que de vegades en sentim de fortes. Perquè hi ha mesures disciplinàries que semblen no gran cosa, però que quan parlem de quelcom tan delicat com la democràcia es converteixen en negació de drets fonamentals: dret de reunió, d'opinió, de manifestació; i no estem exagerant, és que negar a l'alumnat una sala on reunir-se és negar el dret de reunió, es miri per on es miri.

I ara ve quan els experts parlen de canals formals i informals de participació, i que s'ha d'entendre, que el jovent... Però això no és el més

«Probablement, les associacions d'estudiants són els agents educatius més propers i també més desconeguts que hi ha als instituts.»

greu, perquè, com a mínim, aquí ningú pren mal. El pitjor és veure el dossier de premsa d'un sindicat d'estudiants i observar que la majoria de notícies estan relacionades amb les càrregues policíiques després de les manifestacions. Quina mena de país és aquest que reprimeix sistemàticament la gent jove que reclama una educació de qualitat? La violència associada a la participació de l'alumnat hauria de preocupar-nos, i molt. És molt greu que una gent que està fent un aprenentatge polític i de ciutadania sigui tractada d'aquesta manera. Després direm que el jovent es queda a casa, però el que no podem esperar és que tota activitat de protesta requereixi tanta dosi d'heroïcitat per càpita. No han de ser herois, no pot ser. Parlant clar i català: la violència policíica en les manifestacions d'estudiants és un element desmobilitzador de la ciutadania.

Tot plegat, quin panorama, eh? Un país on no participen ni les persones adultes, on el jovent és reprimint violentament cada vegada que aixeca la veu, amb unes dificultats brutals per encarar amb garanties la formació dels i de les adolescents, amb una reforma educativa més que qüestionada... Sempre hi haurà qui digui que sembla que haguem passat quaranta anys de dictadura. I és que hi ha molts malpensats.

De totes maneres, i com a mostra que no tot són exabruptes, farem un estudi conjunt el Consell de la Joventut de Barcelona, l'Institut d'Educació i la Fundació Jaume Bofill que donarà una explicació racional i endreçada a les qüestions que, impulsivament, han anat sortint al llarg d'aquest article. ■

Joffre Villanueva
Vicepresident
del Consell de la Joventut
de Barcelona
cjb@cjb.org